

Herontwikkeling perceel aan de Berg te Budel

Ecologische quickscan

In opdracht van dhr. C.E.H.J. Janssen

J.F.G. Maassen

Herontwikkeling perceel aan de Berg te Budel

Ecologische quickscan

In opdracht van dhr. C.E.H.J. Janssen

Datum 9-8-2017

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
BTW nr81276485B02
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	1707-2
<i>Tekst en samenstelling</i>	Jan Maassen
<i>Foto's</i>	Jan Maassen
<i>Foto op omslag</i>	Jan Maassen
<i>Wijze van citeren</i>	J.F.G.Maassen, herontwikkeling perceel aan de Berg te Budel
<i>In opdracht van</i>	Dhr. C.E.H.J. Janssen Bosch 8 6021AP Budel
<i>Contactpersoon</i>	Iris Bertens (Crijns Rentmeesters B.V.)
<i>Status</i>	Definitief
<i>Datum</i>	9-8-2017

© 2017 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	9
	1.1 Aanleiding	9
	1.2 Vraagstelling	9
	1.3 Ligging van de planlocatie	10
	1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving	10
	1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	10
2	Wettelijk kader	13
	2.1 Inleiding	13
	2.2 Soortenbescherming	13
	2.2 Gebiedsbescherming	14
	2.3 Rode Lijst	14
3	Onderzoeksresultaat	15
	3.1 Methodie	15
	3.2 Gebiedsbescherming	16
	3.3 Soortenbescherming	18
	3.3.1 <i>Europees beschermde soorten(Habitatrichtlijn)</i>	18
	3.3.2 <i>Europees beschermde soorten (Vogelrichtlijn)</i>	19
	3.3.3 <i>Nationaal beschermde soorten (ontheffingsplichtig)</i>	20
	3.3.4 <i>Nationaal beschermde soorten (vrijstelling)</i>	21
4	Conclusie en aanbeveling	23
	4.1 Gebiedsbescherming	23
	4.2 Soortbescherming	23
	4.3 Voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen	23
	4.4 Mitigerende en compenserende maatregelen	24
	4.5 Ontheffingsaanvraag	24
	4.5 Vervolgonderzoek	24
	4.6 Samenvattend	24
	Bronnen	27
	Bijlage1 - Wet Natuurbescherming	29
	Bijlage2 - Beschermde soorten en verblijfplekken	30
	Bijlage3 - Soorten met een vrijstelling	33

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De heer C.E.H.J. Janssen heeft het voornemen tot het oprichten van een woning in het kader van de provinciale regeling Ruimte voor Ruimte op een perceel gelegen aan de Berg te Budel binnen de gemeente Cranendonck. Het perceel is momenteel onbebouwd en in agrarisch gebruik als kwekerij van sierstruiken. Het perceel staat geregistreerd als gemeente Cranendonck, sectie H, nummer 888 en beslaat een oppervlak van 23,3 are. Crijns Rentmeesters bv te Someren heeft de opdracht om de oprichting van de woning mogelijk te maken binnen de gestelde wettelijke kaders. In het kader van deze wettelijke kaders dient een quickscan flora en fauna te worden uitgevoerd. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Vraagstelling

De uitvoering van de plannen kan mogelijk gevolgen hebben voor de aanwezige (beschermde) flora en fauna die ter plekke aanwezig is en van invloed zijn op de nabijgelegen beschermde natuurgebieden.

Deze QuickScan probeert daarom de volgende onderzoeksvragen te beantwoorden.

- Zijn er op de onderzoeklocatie beschermde planten en/ of diersoorten aanwezig of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten te verwachten?
- Is het onderzoeksgebied gelegen in de (naaste) omgeving van een beschermd natuurgebied?
- Is het uitvoeren van een vervolgonderzoek noodzakelijk?
- Is het noodzakelijk om een ontheffingsaanvraag voor de Wet Natuurbescherming in te dienen?

1.3 Ligging van de planlocatie

Het plangebied ligt op 1,2 km westelijk van de bouwde kom van Budel binnen het bebost stuifzandgebied de Boulderbergse Heide. In breder perspectief gezien is dit bosgebied binnen het open agrarisch landschap een uitloper van het groter bosgebied de Beverbeekse Heide. De Beverbeekse Heide maakt weer deel uit van het Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux. Het plangebied maakt ruimtelijk en planologisch deel uit van de kleine bebouwingskern Berg binnen het bosgebied. De bossen die het plangebied omgeven worden gedomineerd door de Grove den en kunnen omschreven worden als droog productiebos van een lage natuurwaarde. Er ontbreken ontwikkelde mos-, kruid- en struiklagen. De onderbegroeiing wordt gedomineerd door triviale soorten als Brede stekelvaren en Braam. Binnen de droge omgeving ontbreekt open water en permanent wervoerende watergangen.

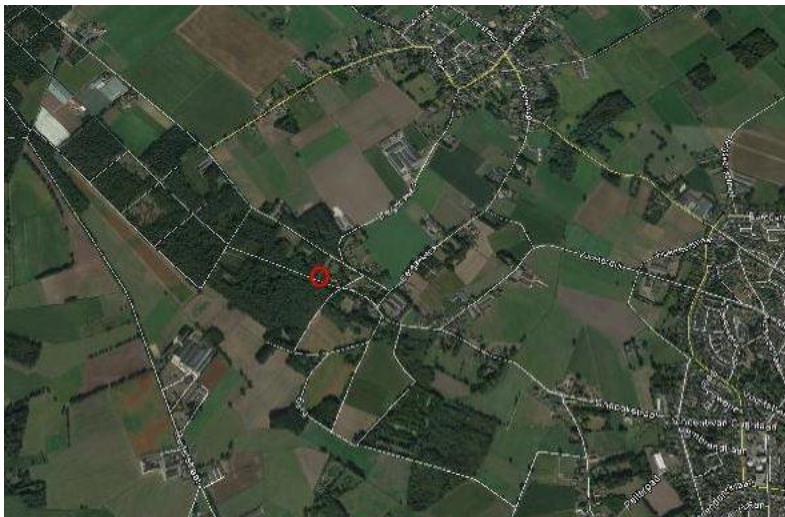

Fig1. Ligging van het plangebied (rode stip) in de omgeving (Luchtfoto Google Earth)

1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving

Het plangebied betreft een klein perceel dat een doorgeschoten en verwaarloosde aanplant van middelhoge sierstruiken bevat. Dit plangebied grenst aan de westkant en zuidkant aan bosgebied. Aan de zuidkant ligt tussen het bosgebied en het plangebied de openbare weg Berg. Aan de westkant grenst het plangebied rechtstreeks aan de zoom van jonge Zomereiken van het naburig naaldbos. Aan de oostkant grenst het plangebied aan de naburige tuin en aan de noordkant deels aan een klein graslandje.

De aanplant betreft deels naaldbos (Conifeer, Spar, Taxus) en deels loofhout (Buxus, Laurierkers) en varieert wat betreft hoogte tussen de 2 en 4 meter. Aan de westrand is een open strook aanwezig die ruig begroeid is met Grote brandnetel en dicht bramenstruweel. Aan de oostrand is onlangs een strook gerooid, waardoor de perceelgrens met de naburige tuin duidelijk zichtbaar is. Hier is een ruigtebegroeiing met wildgroei van tuinplanten aan het ontwikkelen. Onder de houtaanplant ontbreekt een onderbegroeiing of zijn, afhankelijk waar nog voldoende zonlicht de bodem bereikt, dikke moslagen met grasbegroeiingen aanwezig. Buiten een klein open schuurtje bevat het plangebied geen bebouwing. Er ontbreken volgroeide bomen en natte elementen (vijvers e.d.). De huidige natuurwaarde van het terrein schuilt vooral in de dichtheid van de begroeiing, waardoor vogels hier relatief veel nestgelegenheid vinden en grotere en kleinere zoogdieren schuilgelegenheid.

1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen

De beoogde ingrepen betreffen in de eerste instantie het verwijderen van alle houtbegroeiingen op het terrein en het bouwrijp maken van de ondergrond. Daarna vindt de bouw van een woning plaats en de groene herinrichting van het terrein. Er vindt geen sloop van bebouwing plaats.

Fig.2. Het plangebied (rood omkaderd) met bouwvlak (geel). Foto: Google Earth)

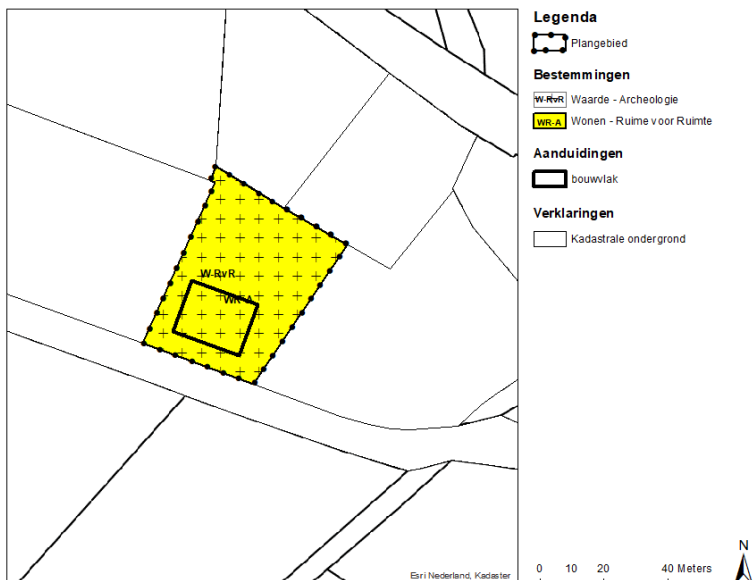

Fig.3. Verbeelding van de ontwikkeling (bron: Crijns Rentmeesters BV.)

Foto impressie van het plangebied

Fig.4. Zicht op het plangebied vanaf de Berg

Fig.5. Aanplant van sierstruiken

Fig.6. Brandnetelruigte

Fig.7. Kavelgrens met buren oost

Fig.8. Zicht op het plangebied vanaf de noordkant

Fig.9. Aangrenzend NNN-gebied

2. Wettelijk kader

2.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

2.2. Soortenbescherming

Beschermingsniveaus

Evenals bij de voorgaande Flora- en faunawet gelden een aantal verbodsbepalingen ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). Echter het aantal beschermingsniveaus is teruggebracht, waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten; deze valt onder de Habitat- en Vogelrichtlijn en worden hier als strikt beschermd aangeduid. De beschermde soorten van de habitatrichtlijn betreffen uitsluitend soorten die op bijlage IV vermeldt staan. Voor soorten van bijlage II is de bescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregiem van nationaal beschermde soorten. Een gevolg hiervan is o.a. dat een aantal vissoorten niet meer beschermd zijn. Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregiem en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht.

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen

Naast soorten beschermt de Wet Natuurbescherming ook verblijfplaatsen die als “vast” kunnen worden aangemerkt. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels (zie bijlage) en zoogdieren. Een vaste verblijfplaats betreft een verblijfplaats waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts eenmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Ook hier zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplaats. In samenhang met de verblijfplaats wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplaats mogelijk te maken

Ontheffingsplicht

Alle beschermde soorten zijn in principe ontheffingsplichtig. Indien men kan garanderen dat de voorgenomen plannen geen overtreding van de Wet Natuurbescherming tot gevolg hebben geldt een vrijstelling. Een mogelijkheid om een dergelijke garantie te geven is onder meer door het werken met een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle beschermde soorten en zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving). Indien dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men ontheffing aanvragen van artikel 3.1 lid2 (Vogelrichtlijn) of artikel 3.5 lid 4 (Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten).

-Artikel 10 van de voormalige Flora en Faunawet, het verbod om dieren onnodig te verontrusten en hun vaste verblijfplaatsen te verstoren, is niet meer van toepassing op nationaal beschermde soorten binnen de huidige wetgeving; echter de verboden om soorten niet opzettelijk te doden, vangen, plukken of vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen blijft ook binnen de Wet Natuurbescherming onverminderd van toepassing. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen).

-Voor broedende vogels wordt geen ontheffing verleend (artikel 3.1 lid2) zover het een directe fysieke aantasting (vernietigen, wegnemen) van het nest dat in gebruik is betreft. Verstoring van broedende vogels waarbij het nest en broedsel ongeschonden blijft is alleen toegestaan als de staat van instandhouding niet in het geding is, dus niet van negatieve invloed op de populatie is (artikel 3.1 lid 4 en 5).

Toetsing

Voor beide categorieën beschermde soorten moeten de effecten op populatieniveau worden getoetst. In tegenstelling met de voorgaande Flora en faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld op de volgende drie criteria:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden;
- aanwezigheid van een wettelijk belang;
- de staat van instandhouding van de soort.

En in het geval er jaarrond beschermde verblijfplekken in het geding zijn:

- behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming flora en fauna. In het geval van nationaal beschermde soorten worden de genoemde criteria soepeler toegepast en zijn er extra vrijstellingsmogelijkheden.

2.3. Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbindingstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) waarvan de naam de EHS nog in de wetgeving verankerd is.

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregime vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortest beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een "lichte" beoordeling doormiddel van een Verslechteringstoets. Bij significante negatieve effecten wordt de "zware" route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

2.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein behorende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3. Onderzoeksresultaat

3.1. Methodiek

Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. de website van Ministerie van Economische Zaken, en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving en de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de NNN (EHS) (Natuurnetwerk Nederland).

Veldonderzoek

Het veldbezoek werd op 2-7-2017 tussen 12.00 en 13.00 uur uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het zonnig afgewisseld met bewolkte perioden, 24 graden C, droog en een lichte wind (wk 2-3). Een weertype dat als licht wisselvallig zomerweer beoordeeld kan worden.

Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Tevens is onderzoek gedaan naar biotopen en natuurwaarden in de directe aangrenzende omgeving waarop ontwikkelingen binnen het plangebied van invloed op kunnen zijn. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. hollen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

3.2 Gebiedsbescherming

Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebied

-Het plangebied grenst aan de zuid- en noordkant vrijwel rechtstreeks aan NNN-structuren maar maakt daar geen deel van uit. Aan dit NNN-gebied wordt door de provincie Noord-Brabant het beheerstype “droog bos met productie” toegekend. Tijdens het veldbezoek werd aan dit bos, zover dit binnen de invloedsfeer van het plangebied ligt, een lage natuurwaarde toegekend. Er ontbreken kwetsbare begroeiingen en vaste verblijfplekken van zoogdieren en vogels die verstoord kunnen worden.

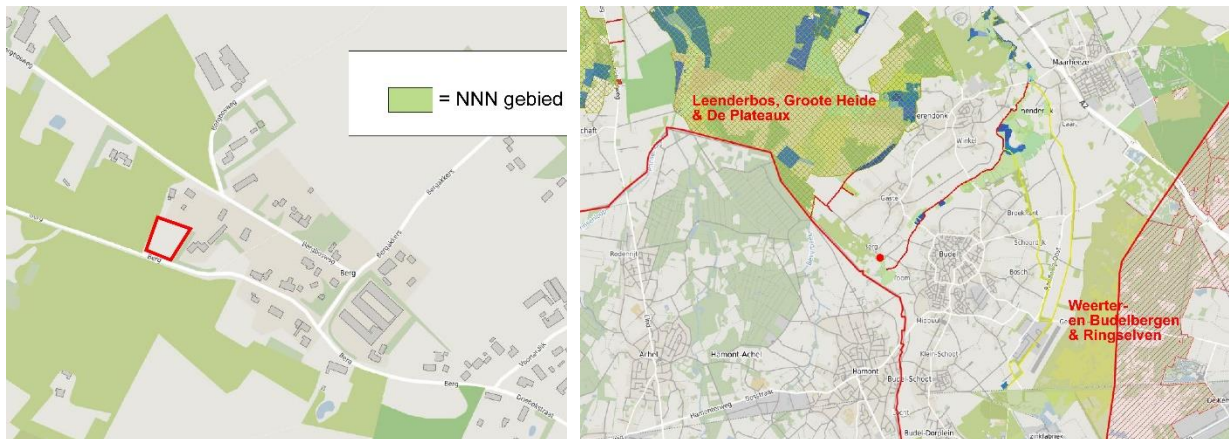

Fig.10. Ligging van het plangebied ten opzichte van NNN-structuren (links) en Natura 2000-gebied (rechts).
Bron: Brabant Kaart

-De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied zijn *Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux* en *Weerter- en Budelbergen & Ringselven*. Het plangebied ligt op een korte afstand van slechts 1,3 km van Natura-2000-gebied *Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux*. Op een grotere afstand van 5 km ligt Natura 2000 gebied en *Weerter- en Budelbergen & Ringselven*.

Effecten en conclusie

-Negatieve effecten op Natura 2000 gebied kunnen geheel uitgesloten worden gelet op de afstand, schaal en aard van de voorgenomen ontwikkelingen. Het ligt niet voor de hand dat de herontwikkeling tot enige relevante bijdrage levert aan de achtergronddepositie van stikstof op Natura 2000 gebied. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

-Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS. Van een directe aantasting en afname van areaal is daarom geen sprake. Binnen de invloedsfeer van het plangebied werden geen kwetsbare natuurwaarden binnen het NNN-gebied geconstateerd die als gevolg van de voorgenomen ingrepen in zowel de uitvoerende fase als daarna aangetast kunnen worden. Gelet op de schaal van de voorgenomen ontwikkeling en de kleinschalige woonfunctie die het plangebied krijgt toe bedeed ligt ook hier enige relevante toename aan de bestaande achtergronddepositie van stikstof op NNN-gebied ook niet in de verwachting. Om de functionaliteit van het NNN-gebied voor een aantal soorten niet te verstoren dienen wel voorzorgsmaatregel in acht worden genomen ten aanzien van een aantal factoren die op afstand werken (licht en geluidsbelasting) en factoren die een directe aantasting kunnen betekenen (bijv. uitwaaiing van activiteiten vanuit het plangebied). Indien de voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen die in hoofdstukje 4.3 vermeldt staan, in aanmerking worden genomen worden, worden er geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS aantasten. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

3.3 Soortenbescherming

3.3.1 Europees beschermde soorten (Habitatrichtlijn)

Beschermde soorten van deze categorie uit de groepen van amfibieën, reptielen, insecten (libellen, vlinders, kevers) die in de omgeving voorkomen zijn te specifiek gebonden aan natuurlijke milieus van heide, bos en zwak gebufferde waters om deze binnen het plangebied te verwachten. De specifieke biotoopvereisten ontbreken geheel binnen het plangebied en het naburig bos. De Habitatrichtlijn beschermt tevens een viertal plantensoorten; ook deze kunnen op basis van de biotoopeisen en hun zeldzaamheid geheel uitgesloten worden. De enige soorten die doormiddel van de habitatrichtlijn beschermd zijn en met grote zekerheid verwacht kunnen worden zijn vleermuizen. Buiten de dieren zelf, zijn ook de verblijfplaatsen en de structuren die noodzakelijk zijn om deze in stand houden beschermd. De bescherming geldt de verblijfplekken die jaarrond in gebruik zijn; d.w.z. vaste verblijfplekken waarnaar vleermuizen periodiek terugkeren om bepaalde levensfunctie te vervullen. Ook bij afwezigheid van vleermuizen zijn deze beschermd (zie verder kader).

Vleermuizen

Toelichting

Wettelijke bescherming en levenswijze

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft tevens de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort".

Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.

Dit gehele systeem van verbindingsroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijkgesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.

Bronnen

Op basis van landschapskenmerken en bronnenonderzoek kunnen binnen de omgeving zeker de Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Gewone grootoorvleermuis verwacht worden. Van deze soorten is alleen de Rosse vleermuis een boombewoner; grootoorvleermuizen kunnen zowel bebouwing als boomholten bewonen, de beide andere soorten bewonen uitsluitend bebouwing. Het plangebied ligt in een omgeving die geschikt is voor soorten die vooral binnen een besloten landschap foerageren

Veldbezoek

Het plangebied bevat geen enkel element als bebouwing en boomholten die verblijf aan vleermuizen kunnen bieden. Ook ontbreken deze binnen de directe invloedssfeer van het plangebied. Zover deze binnen de naburige bebouwing aanwezig kunnen zijn is er voldoende afstand en beschuttend groen aanwezig om geen verstoring van deze verblijfplekken te verwachten vanuit het plangebied.

Verwacht worden vleermuizen die langs de terreinranden en op open plekken binnen het plangebied foerageren. Zeker wordt de Gewone dwergvleermuis verwacht en de terreinomstandigheden zijn geschikt om ook de Gewone grootoorvleermuis foeragerend te verwachten. Gelet op de het geringe

oppervlak van het plangebied en ligging binnen een omgeving die veel en gevarieerde groenstructuren bevat ligt het niet in de verwachting dat het plangebied een essentieel onderdeel is van foerageergebied van vleermuizen en van enig belang is als trek en verplaatsingsstructuur.

Conclusie

-Als gevolg van ingrepen binnen het plangebied worden geen negatieve effecten op de jaar rond beschermde verblijfplaatsen en verblijfsmogelijkheden van vleermuizen verwacht.

-Als gevolg van de herontwikkeling wordt geen aantasting van essentieel foerageergebied noch groenstructuren die van belang zijn als trek- en verplaatsingsstructuren.

3.3.2 Europees beschermde soorten (Vogelrichtlijn)

Toelichting

Alle vogels die binnen Europa als inheems worden aangemerkt vallen onder de bescherming van de Vogelrichtlijn, en v daardoor binnen de Wet Natuurbescherming onder het strikte Europese beschermingsregiem. Tijdens het broedseizoen ook nesten en broedplekken van vogels beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het ge erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd; deze worden als jaar rond beschermd aangeduid. Als nestendoor een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, afhankelijk van de soort en nestgebruik een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn.

De volgende categorieën (aflopend in beschermde status) worden onderscheiden:

Categorie 1: Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk

Nesten jaar rond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaar rond beschermd.

Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Ro Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw.

Categorie 2: Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk

Deze soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaar rond beschermd. Echter ze zijn wel jaar rond beschermd als zwaarwegende feiten of "als ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen".

Soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, Ijsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart t Zwarte specht.

Categorie 3: Ontheffingsaanvraag niet nodig buiten het broedseizoen

Soorten: Overige soorten

Voor vogels geldt een aantal beschermingscategorieën die hieronder besproken worden (zie voor toelichting bovenstaand kader).

Categorie 1; ontheffingsaanvraag altijd nodig

Bronnenonderzoek

Op basis van de omgevingskenmerken kunnen vooral een aantal roofvogelsoorten verwacht worden van een bosrijke omgeving. Soorten als Sperwer, Boomvalk, Wespandief, Buizerd die binnen bossen of langs bosranden foerageren. Vogelsoorten die als uitgesproken cultuurvolger gelden en voor het vinden van voortplantingsplekken in het bijzonder afhankelijk van bebouwing zijn vermijden over het algemeen dicht bebost gebied. Binnen omgeving zijn de omstandigheden daarom iets minder gunstig om de Huismus en een aantal soorten uilen (Steenuil en Kerkuil) te verwachten.

Veldbezoek

-Tijdens het veldbezoek werd binnen het plangebied en directe omgeving geheel geen aanwezigheid van huismussen vastgesteld. Huismussen eisen een rommelige omgeving met veel afwisseling aan begroeiingstructuren en een zekere mate van openheid. Het plangebied met zijn dichte begroeiing is daarom weinig geschikt om deel uit te maken van het leefgebied van de Huismus.

-Het plangebied bevat geen houtbegroeiing die voldoende volgroeid zijn om nesten van grotere roofvogels te dragen. Hooguit kunnen deze nesten van kleinere roofvogels als Sperwer en Boomvalk bevatten. Tijdens het veldbezoek werden alle geschikte bomen en struiken geïnspecteerd; nergens werden nesten of andere verblijfssporen geconstateerd. Ook werden geen aanwijzingen (braakballen, mestsporen) gevonden dat de dichte coniferen en sparren van voldoende hoogte als rustplek of uitkijplek door uilen worden gebruikt.

-Zowel binnen het plangebied als de invloedssfeer werden verder geen elementen geconstateerd als geschikte bebouwing, holle bomen en grote vogelnesten die geschikt zijn voor verblijf van uilen en grotere roofvogels.

Te verwachten effecten

Er werden geen aanwijzingen gevonden dat jaarrond beschermde vaste verblijfplekken van vogels ten gevolge van de ingrepen aangetast of verstoord worden, noch dat de functionele leefomgeving van soorten die jaarrond beschermde vaste verblijfplekken onderhouden aangetast wordt.

Conclusie

Als gevolg van de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling worden geen negatieve effecten verwacht op jaarrond beschermde verblijfplekken van vogels en functioneel leefgebied dat van belang is voor de instandhouding van deze verblijfplekken.

Categorie2; ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk

Waarnemingen uit deze categorie betroffen algemene soorten stads- en tuinvogels als Ekster, Koolmees en Pimpelmees. Binnen de omgeving werden bosvogels al Boomkever en Grote bonte specht gezien en gehoord. Het plangebied met zijn jonge houtgewassen bevat geen nestmogelijkheden voor de laatstgenoemde meer specifieke bosvogels. Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling wordt geen negatief effect verwacht op de staat van instandhouding van soorten uit deze categorie.

Categorie 3; ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk

Tijdens het veldbezoek werd activiteit van algemene tuinvogels vastgesteld. Het plangebied bevat veel dicht groen en is daarom bijzonder geschikt om nestgelegenheid aan breed spectrum van tuinvogels en struweelbroeders te bieden. Het broedseizoen in acht wordt genomen worden geen negatieve effecten op deze soortgroep verwacht.

3.3.3 Nationaal beschermde soorten (ontheffingsplichtig)

Beschermde soorten van deze categorie uit de groepen van amfibieën (Alpenwatersalamander, Vinpootsalamander) reptielen (Levendbarende hagedis) die in de omgeving voorkomen zijn te specifiek gebonden aan natuurlijke milieus van heide, bos en zwak gebufferde waters dat deze voor het plangebied geheel uitgesloten kunnen worden. Op basis van verspreidingsgegevens en habitateisen kunnen ook uitgesloten worden beschermde soorten uit de groep van vissen, libellen, vlinders. Ook ontbreekt het oude eikenbos om onze enige nationaal beschermde keversoort (Vliegend hert) te verwachten. Binnen het half natuurlijk milieu ontbreken de condities om natuurlijk groeiplekken van beschermde plantensoorten te verwachten. De enige beschermde soorten uit deze categorie die met enige waarschijnlijkheid verwacht kunnen worden betreffen soorten uit de soortgroep van zoogdieren.

Zoogdieren

Bronnenonderzoek

Bronnen

Op basis van landschapskenmerken en bronnenonderzoek kunnen binnen deze omgeving in het bijzonder Eekhoorn, kleine marterachtigen en Steenmarter verwacht worden. Op basis van de verspreidingsgegevens uit 2010 van de Zoogdierenvereniging (zie website Zoogdierenvereniging) ligt het plangebied net buiten het zuidoostelijk verspreidingsgebied van de Das. Er zijn geen aanwijzingen dat de soort bekend is uit het km-hokken die de omgeving van het plangebied vormen.

Veldbezoek

De middelhoge coniferen en sparren binnen het plangebied kunnen nestgelegenheid aan eekhoorns bieden. Tijdens het veldbezoek zijn deze daarom allen onderzocht op eekhoornnesten; deze werden nergens geconstateerd. Voor Steenmarter en kleine marterachtigen ontbreken geschikte verblijfsmogelijkheden als gevolg van afwezigheid van bebouwing of elementen als rommelige hoekjes met bouwafval. Wel is het plangebied geschikt als foerageergebied en schuilplek voor deze soorten. Er werden echter geen aanwijzingen gevonden in de vorm van prooiresten of mestsporen dat het plangebied deel uitmaakt van het territoria van deze soorten.

Conclusie

Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen gedaan die erop wijzen dat het plangebied en directe omgeving jaarrond beschermde verblijfplekken van zoogdieren uit deze categorie bevat. Het plangebied bevat binnen de perceelgrenzen geen elementen die verblijf kunnen bieden aan de Steenmarter en kleine marterachtigen; wel kunnen deze soorten op incidentele wijze of geregelde wijze het plangebied bezoeken om te foerageren en te schuilen. De omgeving biedt voor deze soorten voldoende compensatie om negatieve effecten op deze soortgroep ten gevolge van de voorgenomen herontwikkeling te verwachten.

3.3.4 Nationaal beschermde soorten (vrijgesteld)

Het plangebied en biedt goede condities om een aantal grotere zoogdieren als Ree en Vos, en kleinere zoogdieren als spitsmuizen, woelmuizen, Bosmuis en Egel te verwachten waarvoor een vrijstelling geldt. Tijdens het veldbezoek werden uitwerpselen van Vos gevonden en een wissel die wijst op bezoek van Ree.

Binnen de droge omgeving worden amfibieën minder direct verwacht. Hooguit kan een soort als de Gewone pad, die wat verder van het water afzwerft, verwacht worden.

Voor deze vrijgestelde beschermde soorten en soorten die buiten elk beschermingsregiem vallen geldt alleen de zorgplicht, d.w.z. onnodige verwonding, doden en verstoring dient te worden voorkomen. In het bijzonder dient daarom zorgvuldig te werk worden gegaan bij verwijdering van groen en afval.

4. Conclusie en aanbeveling

4.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebied

Gelet op afstand, schaal en aard van de voorgenomen ontwikkeling ligt het niet in de verwachting om enig negatief effect op Natura 200-gebied te verwachten. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

NNN -gebied (voormalige EHS)

Gelet op de schaal en de aard van de ontwikkeling ligt een aantasting van NNN-gebied die enigszins significant is niet in de verwachting. Gelet op de ligging van het plangebied nabij NNN-structuren is wel een beperkte schade van niet significante aard mogelijk als gevolg van verstoring van de functionaliteit van het NNN-gebied voor een aantal diersoorten (broedvogels, foeragerende vleermuizen). Indien in het hoofdstukje 4.3 gegeven voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen in acht worden genomen wordt een toetsing aan het NNN/EHS-beleid niet noodzakelijk geacht.

4.2 Soortenbescherming

-De enige soorten die onder strenge beschermingsregiem van de Habitatrichtlijn vallen en met enige waarschijnlijkheid binnen het plangebied verwacht kunnen worden zijn vleermuizen en in het bijzonder de Gewone dwergvleermuis. Het groen binnen het plangebied is, gelet op de omvang daarvan, van een beperkt belang binnen het lokale foerageergebied van vleermuizen en heeft binnen de groene omgeving geen functie als verplaatsingsstructuur.

-Er werden geen aanwijzingen gevonden van aanwezigheid van nationaal beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt. Verblijfplekken worden binnen het plangebied en invloedssfeer daarvan niet verwacht. Er wordt niet verwacht dat het plangebied op enige essentiële wijze deel zal uitmaken van hun leefgebied.

-Er ontbreken binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan verblijfplaatsen die als jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels en zoogdieren kunnen worden aangemerkt of andere elementen die beschermd zijn als onderdeel van de functionele leefomgeving die deze verblijfplekken in stand houdt. Zover deze in de omgeving aanwezig kunnen zijn, liggen deze op voldoende afstand om geen verstoring te verwachten ten gevolge van de voorgenomen herontwikkeling.

-Zeker verwacht worden een aantal beschermde soorten zoogdieren en een enkel amfibie waarvoor een vrijstelling geldt. Voor deze soorten wordt verwacht dat de zorgplicht in acht wordt genomen. Ook geldt dit voor soorten die geheel onbeschermde zijn.

Concluderend kan gesteld worden indien het broedseizoen in acht wordt genomen, worden als gevolg van de uitvoering van de plannen en de herontwikkeling van de locatie geen negatieve effecten verwacht op beschermde soorten, hun verblijfplekken en leefgebieden.

4.3 Voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen.

Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden, daar met grote zekerheid broedvogels binnen het plangebied verwacht worden. Door ingrepen in het groen is de

kans zeer groot dat er nesten vernietigd worden. Als aanbeveling geldt, om bij wijze van voorzorgsmaatregel elke schade aan broedgevallen uit te sluiten, ingrepen in het groen geheel buiten het broedseizoen plaats te laten vinden. Als broedseizoen wordt de periode half maart-half juli aangemerkt. Ook als na die periode nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen dan geldt dat het broedseizoen nog niet is afgelopen is.

- Voor aanwezigheid onbeschermde en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

Aanbeveling

-Het dient aanbeveling om bij verwijderen van het groen zorgvuldig te werk gaan om beschadiging en doden van schuilende amfibieën en kleine zoogdieren te voorkomen.

-Als extra aanbeveling dient om het verwijderen van groen en de grondwerkzaamheden buiten de zoogperiode van zoogdieren plaats te laten vinden. De zoogperiode van de meeste zoogdieren valt in de periode van ongeveer 15 februari tot 1 juli

Voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen m.b.t. N.N.N-gebied

-Tijdens de uitvoerende fase licht- en geluidsbelasting zoveel mogelijk beperken. B.v. door zoveel mogelijk nachtelijke verlichting van de bouwplek te beperken. Indien toch tot verlichting wordt besloten dient uitstrooiing naar de omgeving zoveel mogelijk beperkt te worden.

-De meest versturende fase van de bouw op de omgeving buiten het broedseizoen plaats laten vinden

-Het NNN-gebied niet gebruiken ten behoeve van de bouw, b.v. voor tijdelijke opslag van materialen of rijpad van machines en auto's naar de bouwplek.

-Na de bouw een groene inrichting realiseren die aansluit op het NNN-gebied door b.v. kiezen voor inlandse soorten die binnen de natuurlijke omgeving passen. Ook kan men voor groen kiezen dat een bufferfunctie kan vervullen tussen NNN-gebied en het plangebied.

- De niet-groene inrichting dusdanig realiseren dat de overlast op NNN-gebied zo gering mogelijk is, b.v. door de buitenverlichting zoveel mogelijk te beperken.

-De nieuwe bestemming van het plangebied dusdanig vormgeven dat vanuit het plangebied geen uitwaaiing van activiteiten naar het NNN-gebied plaats vindt.

4.4. Mitigerende en compenserende maatregelen

Aanbevolen compenserende maatregelen

Voor versterking van de ecologische kwaliteiten en aansluiting op NNN-gebied dient het aanbeveling om bij de groene herinrichting inheemse soorten aan te planten die passen binnen de landschappelijke en ecologische omgeving.

4.5 Ontheffingsaanvraag

Indien verstoring van broedvogels uitgesloten kan worden is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk

4.6 Vervolgonderzoek

Indien de hiervoor genoemde voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen t.a.v. het aangrenzend NNN-gebied in acht worden genomen is vervolgonderzoek niet noodzakelijk

Samenvattend

Indien de hiervoor genoemde algemene voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen, worden ten gevolge van voorgenomen ingrepen en herontwikkeling van het plangebied geen negatieve effecten verwacht op beschermde natuurgebieden en strikt beschermde soorten en hun leefgebied. Ontheffingsaanvraag is alleen noodzakelijk indien niet gegarandeerd kan worden dat broedvogels niet verstoord worden.

5. Bronnen

Literatuur

- Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en NoordwestAfrika. Tirion Natuur.
- SOVON broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- J.J.C.W. van Delft & W. Schuitema Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant, Uitgave RAVON 2005.

Internetsites

- www.brabant.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.rijksoverheid.nl/ministeries/ez
- www.dassenwerkgroepbrabant.nl

Bijlage1 - Wet Natuurbescherming

1.1 Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te storen	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

1.2 Zorgplicht

In de Wet Natuurbescherming is een zorgplicht (artikel 2, lid 1) opgenomen:

“Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bijlage 2- Beschermde soorten en verblijfplekken

1.2 Bescherming soorten Vogelrichtlijn I (vogels met vaste verblijfplekken).

De vogelrichtlijn onderscheidt de volgende categorieën beschermde vaste verblijfplekken

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	groene specht	5
gierzwaluw	2	ekster	5
huismus	2	gekraagde roodstaart	5
roek	2	glanskop	5
grote gele kwikstraat	3	grauwe vliegenvanger	5
kerkuil	3	grote bonte specht	5
oehoe	3	hop	5
ooievaar	3	huiszwaluw	5
slechtvalk	3	ijsvogel	5
Boom valk	4	Kleine bonte specht	5
buizerd	4	Kleine vliegenvanger	5
havik	4	koolmees	5
ransuil	4	kortsnavelboomkruiper	5
sperwer	4	oeverswaluw	5
wespendief	4	pimpelmees	5
zwarte wouw	4	raaf	5
blauwe reiger	5	ruigpootuil	5
boerenzwaluw	5	spreeuw	5
Bonte vliegenvanger	5	Tapuit	5
boomklever	5	torenvalk	5
boomkruiper	5	zeearend	5
bosuil	5	zwarte kraai	5
brilduiker	5	Zwarte mees	5
draaihals	5	Zwarte roodstaart	5
eidereend	5	Zwarte specht	5

2.1 Beschermde soorten Habitatrichtlijn bijlage IV

Nederlandse naam	Latijnse naam		
Planten (4)		Reptielen (3)	
Drijvende water-weegbree	Luronium natans	Gladde slang	Coronella austriaca
Groenknolorchis	Liparis loeselii	Muurhagedis	Podarcis muralis
Kruipend moerasscherm	Apium repens	Zandhagedis	Lacerta agilis
Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis		
Zoogdieren terrestisch (8)		Vlinders (7)	
Bever	Castor fiber	Donker pimpemelblauwtje	Maculinea nausithous
Hamster	Cricetus cricetus	Grote vuurvlerder	Lycaena dispar
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius	Moerasparelmoervlinder *)	Euphydryas aurinia
Euraziatische lynx	Lynx lynx	Pimpemelblauwtje	Maculinea teleius
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
Otter	Lutra lutra	Tijmblauwtje *)	Maculinea arion
Wilde kat	Felis silvestris	Zilverstreephoofbeestje *)	Coenonympha hero
Wolf *)	Canis lupus		
Vleermuizen (22)		Libellen (8)	
Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteinii	Bronslibel *)	Oxygastra curtisii
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
Brandts vleermuis	Myotis brandtii	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
Franjestaart	Myotis nattereri	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus	Noordse winterjuffer *)	Sympecma paedisca
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	Oostelijke witsnuitlibel *)	Leucorrhinia albifrons
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	Rivierrombout	Gomphus flavipes
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus	Sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
Grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrum-equinum		
Grote rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus	Kevers (5)	
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	Brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus lattisimus
Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	Gestreepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros	Heldenbok	Cerambyx cerdo
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	Juchtleerkever	Osmoderma eremita
Meervleermuis	Myotis dasycneme	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus		
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii	Overige soorten (2)	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	Bataafse stroommossel	Unio crassus
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	Platte schijfhoren	Anisus vorticulus
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus		
Vale vleermuis	Myotis myotis		
Watervleermuis	Myotis daubentonii		
Zoogdieren marien (5)			
Bruinvis	Phocoena phocoena		
Gewone dolfin	Delphinus delphis		
Tuimelaar	Tursiops truncatus		
Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus		
Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris		

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een gereede kans op terugkeer bestaat

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

2.2 Nationaal beschermde soorten

Nederlandse naam	Latijnse naam				
Planten (76)					
Akkerboserbloem *	Ranunculus arvensis	Smalle raai *	Galeopsis angustifolia	Hazelworm	Anguis fragilis
Akkerdooizaad *	Tortilis arvensis	Spijs havigskruid *	Hieracium lacunculata	Levendbarende hagedis	Lacerta vivipara
Akkerogenroost *	Odonites vernus vernus	Seendbraam *	Rubus saxatilis		
Beklijnde ogenroost *	Euphrasia rosakoviana	Schijve wolfsmelk *	Euphorbia sicula	Ringslang	Natrix natrix
Berggarnander *	Teucrium montanum	Tengere distel *	Carduus tenuiflorus		
Bergnachorchtis *	Platanthera chlorantha	Tengere veldmuur *	Minuartia hybrida	Vissen (6)	
Blaasvaren	Cystopteris fragilis	Trosgarnander *	Teucrium boeys	Beekdonderpad	Cottus rheneanus
Blauw guichelheil *	Anagallis arvensis foemina	Veenbloembies *	Scheuchzeria palustris	Beekprik	Lampetra planeri
Bokkenorchis *	Himantoglossum hircinum	Vliegenorchis	Ophrys insectifera	Elrits	Phoxinus phoxinus
		Vroege ereprijs *	Veronica praecox	Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus
Bosboterbloem *	Ranunculus pol. nemorosus	Wilde averluis *	Anemone c. campensis	Grote modderkrutjer	Misgurnus fossilis
Bosdravik *	Bromopsis r. benekenii	Wilde ridderspoor *	Consolida regalis	Kwabaal *	Lota lota
Brave hendrik *	Chenopodium bonus-henricus	Wilde weide *	Melampyrum arvense		
		Wolfskers *	Atriplex bella-donna	Vlinders (20)	
Brede wolfsmelk *	Euphorbia platyphylla	Zandwolfsmelk *	Euphorbia segutiana	Aardbeetvlinder *	Pyrgus malvae
Breed wolfgroen *	Eriophorum latifolium	Zinkvoolje	Viola lutea calamitaria	Bospaarmoor-vlinder *	Melitaea athalia
Bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens	Zweedse kornoelje *	Cornus suecica	Bruin dikkopje	Erynnis tages
Dennenorchis *	Goodyera repens			Bruine elkenpage *	Saxatilis ilicis
Dreps *	Bromus secalinus	Zoogdieren terrestrisch (31)		Duinpaaismoor-vlinder *	Argynnis niobe
Echte garnander *	Teucrium cham. germanicum	Aardmuis	Microtus agrestis	Gentiaanblauwje *	Maculinea alcon
		Boommarter	Martes martes	Grote paaismoor-vlinder *	Argynnis aglaja
Franjgentiaan	Gentiana ciliata	Bosmuis	Apodemus sylvaticus	Grote vos *	Nymphalis polychloros
Geelgroene wespenorchis *	Epipactis muellieri	Bunzing	Mus mus	Grote weerschijn-vlinder *	Apatura iris
Geplootde vrouwenmantel *	Alchemilla subcrenata	Damhart	Dama dama	Iepenpage	Saxatilis w-album
Gesande veldsla *	Valeriana denigata	Das	Meles meles	Kleine heidevlinder *	Hipparchia siadlinus
Gevlekt zonneroosje *	Tuberaria guttata	Dwergmuis	Microtus minutus	Kleine Ijsvogel-vlinder *	Umenitis camilla
Glad biggenkruid *	Hypochaeris glabra	Dwergspiesmuis	Sorex minutus	Kommavvlinder *	Hesperia comma
Gladde zegge *	Carex laevigata	Edelhert	Cervus elaphus	Sleedoornpage *	Thecla betulae
Groene nachorchtis	Coeloglossum viride	Eekhoorn	Sciurus vulgaris	Spiegeldikkopje *	Heteropterus morpheus
Groensteel *	Asplenium viride	Egel	Ertaceus europaeus	Veenbesblauwje *	Plebeus optileae
Groot spiegelklokje *	Legousia speculum-veneris	Eikelmuis	Elomys quercinus	Veenbespaarmoor-vlinder	Bolorta aquilonaris
Grote bosaardbei *	Fragaria moschata	Gewone bosspiesmuis	Sorex araneus	Veenhooibeesteje	Coenonympha tullia
Grote leeuwenklauw *	Aphanes arvensis	Grote bosmuis	Apodemus flavicollis	Veldpaarmoor-vlinder	Melitaea cinxia
Honingorchis	Hemerocallis monorchis	Haas	Lepus europaeus	Zilveren maan *	Bolorta selene
Kalkboserbloem *	Ranunculus polyanthus ssp. polyanthoides	Hermelijn	Mus mus		
Kalkkeertje *	Centaurea calcitrapa	Hutspiesmuis	Crocidura russula	Libellen (8)	
Karchuizeranjer *	Dianthus carthusianorum	Konijn	Oryzolagus cuniculus	Beekrombout *	Gomphus vulgaris
Karwijnsel *	Selinum carvifolia	Molmuis *	Arvicola scherman	Bosbeekjuffer *	Calopteryx virgo
Kleine ereprijs *	Veronica verna	Ondergrondse woelmuis	Microtus subterraneus	Donkere waerjuffer *	Coenagrion armatum
Kleine Schorseneer *	Scorzonera humilis	Ree	Capreolus capreolus	Gevlekte glanslibel *	Somaechlora flavomaculata
Kleine wolfsmelk *	Euphorbia exigua	Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	Gewone bronlibel *	Cordulegaster boltonii
Kluwenklokje	Campanula glomerata	Seendmarter	Martes foina	Hoogveenglanslibel *	Somaechlora arctica
Knolladhyrus *	Lathyrus linifolius	Tweekleurige bosspiesmuis	Sorex coronatus	Kempense heidelibbel *	Sympetrum depressiusculum
Knolspirea *	Filipendula vulgaris	Veldmuis	Microtus arvalis	Speerwaerjuffer *	Coenagrion hastulatum
Korensla *	Amorpha minima	Veldspiesmuis	Crocidura leucodon		
Kranskarij *	Carum verticillatum	Vos	Vulpes vulpes		
Kruipdijm *	Thymus praecox	Waterspiesmuis	Neomys fodiens		
Lange zonnedauw	Drosera longifolia	Wezel	Mus mus		
Liggende ereprijs *	Veronica prostrata	Wild zwijn	Sus scrofa		
Moerasgarnander *	Teucrium scordium	Woelrat	Arvicola terrestris		
Muurbloem	Erysimum cheiri			Zoogdieren marien (2)	
Naakte lathyrus *	Lathyrus aphaca	Gewone zeehond	Phoca vitulina		
Naaldenkervel *	Scandix pecten-veneris	Grize zeehond	Halichoerus grypus	Amfibieën (8)	
Pijlscheefkelk	Arabis h. sagittata			Alpenwater-salamander	Triturus alpestris
Roggelelie *	Lilium bulbiferum croceum			Bruine kikker	Rana temporaria
				Gewone pad	Bufo bufo
Rood peperboomje *	Daphne mezereum			Kleine water-salamander	Triturus vulgaris
Rozenkransje *	Antennaria dioica			Meerkikker	Rana ridibunda
Ruw paaizaad *	Lithospermum arvense			Middelste groene kikker	Rana klepton esculenta
Stofzaad *	Monotropa hypopitys			Vinpoosalamander	Triturus helveticus
Scherpkruud *	Asperugo procumbens			Vuursalamander	Salamandra salamandra
Schubvaren	Cerastium officinarum				
Schubzegge *	Carex lepidocarpa			Reptielen (4)	
				Adder	Vipera berus

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

Bijlage 3- Soorten met een vrijstelling.

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Overgangsregeling (vrijstelling tot halverwege het jaar 2017)
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWVB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing							1						
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn							1						
Huisspitsmuis													
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis													
Vos													
Wezel							1						
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

